Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—7.

Nr. Wilno, dnia 19 października 1933 r. 945.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Kronika.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ZYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a.

D o k o ł a r o k o w a ń l i t e w s k o - ł o t e w s k i c h. Prasa kowieńska / z dn.16.X.1933 r./: Jak donosi Elta z Rygi dn.14-go października r.b. Łotewska i litewska delegacje handlowe zdecydowały, że z powodu niezgodności zdań, jaka wynika przy rozważaniu spisu towarów, zwłaszcza ze względu na istniejące w Łotwie ograniczenia walutowe, rokowania doszły do stadjum, niezbędnie wymagającego uzupełnienia instrukcji obu rządów. Przeto rokowania zostały zawieszone. Delegacja łotewska wieczorem tego samego dnia wyjechała do Kowna.

Jak podaje prasa, w najbliższym czasie zostaną rokowania wznowione w Kownie. Ponieważ od dn.1 listopada r.b. dotychczasowa litewsko-łotewska umowa handlowa wygasa, wyrażane jest przez obie strony życzenie zawrzeć do tego czasu nową umowę.

R o l a L i t w y w p r z y s z ł e j w o j n i e. w o ś w i e t l e n i u o f i c e r a s o w i e c k i e g o. Prasa kowieńska / z dn. 16.X.1933 r./: Korespondent moskiewski "Gazety Polskiej" donosi,iż jeden z wyższych oficerów czerwonej armji wypowiedział się na łamach miesięcznika "Bolszewik" w sprawie praw Polski do Pomorza. Stwierdza on,że pod względem etnograficznym przysługuje Polsce prawo do posiadania Pomorza i t.zw."Korytarza". Z gospodarczego znów i strategicznego punktu widzenia prowincja ta jest Polsce absolutnie niezbędna. Armja niemiecka w czasie pokoju sięga 1 miljona żołnierzy, z czego na Reichswehrę przypada 100.000, na policję - 150.000, na Stahlehlm - 300.000, zaś na organizacje szturmowe - 400.000.

Uzbrojenie Rzeszy, nawet tajne, stanowi dla Polski, a zwłaszcza dla Pomorza poważne niebezpieczeństwo. Zdaniem tego oficera, Litwa w razie wojny stanie się bazą armji niemieckiej. Plany tej armji przewidują wykorzystanie litewskich linij kolejowych, budowę w Litwie składów broni i amunicji oraz lotnisk, a również użycie nawet armji litewskiej.

Tylko te zamiary tłomaczą ustępliwość Niemiec w stosunku do Litwy w kwestji kłajpedzkiej. Dopóki Litwa nie przystąpi do bloku państw bałtyckich i nie porozumie się z Polską, Niemcy w pewnej mierze będą zapatrywały się na nią jako na część wschodniopruskiej całości strategicznej.-

P r z y b y c i e p o s ł a s z w e d z k i e g o. Prasa kowieńska / z dn.16.X.1933 r./: Dn.14 października przybył do Kowna nadzwyczajny poseł Szwecji w krajach bałtyckich i minister pełnomocny p.Reutersvärd, stale rezydujący w Rydze.-

Ł o t e w s k i m i n i s t e r S p r. Z a g r a n. o m o ż l i w o ś c i p o r o z u m i e n i a ł o t e w s k o - l i t e w s k i e g o. "Liet.Žin." Nr.236 /X.1933 r./: Łotewski min.Spr.Zagr. Salnajs oświadczył w komunikacie prasowym odnośne porozumienia łotewsko-litewskiego, co następuje:

"Odbyłem kilka rozmów z litewskim ministrem Spr.Zagran.dr.Zauniusem. W czasie tych rozmów wyjaśniło się, że pokładać można wielkie nadzieje na jednolitość opinji litewskiej i łotewskiej również w sprawach politycznych. Co się tyczy przerwy w litewsko-łotewskich rokowaniach handlowych, nie oznacza ona jeszcze zerwania. Delegacje muszą uzyskać więcej informacyj, poczem rokowania, jak należy sądzić, będą wkrótce wznowione.-

M i n. Z a u n i u s o m n i e j s z o ś c i a c h n a r o d o w y c h, t e o r j i r a s o w e j i s p r a w i e w i l e ń s k i e j. "Liet.Žin." Nr.235 /X.1933 r./: W związku z ankietą "Siegodnia" przeprowadzoną w Genewie w sprawach mniejszości narodowych i rozbrojenia, oświadczył min.Zaunius, co następuje:

"Łotwa, Estonja i Litwa wchodząc do L.N. przyrzekły dobrowolnie gwarantować odnośne prawa, a tem samem również prawa mniejszości rasowych. Każde cywilizowane państwo nie powinno czynić różnic wśród swych obywateli z powodu ras, języka czy religji. Rząd litewski nie jest zwolennikiem teorji rasowej.

Na zapytanie, dlaczego Litwa podpisała z Sowietami pakt o określeniu napastnika osobno, dr.Zaunius odpowiedział: "Uczyniliśmy to dlatego, że pomiędzy Litwą a Polską istnieje nierozstrzygnięty spór terytorjalny.

Chcieliśmy uniknąć tego , by pakt ten podobnież jak pakt o nieagresji mógł być interpretowany w tem znaczeniu, że przesądzał sporną sprawę terytorjalną. Litwini nie chcą i nie zamierzają rozstrzygać tej sprawy orężem. Jednak Litwini chcieli uniknąć tego, by podpisanie tego samego paktu wraz z Polską mogło być interpretowane w ten znaczeniu,że Litwa uważa obecne terytorjalne status quo za zakończone.

Wreszcie dr.Zaunius podkreślił pokojowość litewskiej polityki zagranicznej.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ZYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

Z j a z d Z w. W y z w o l e n i a W i l n a. "Liet.Aid." Nr.234. / z X.1933 r./: Dn.15-go października rozpoczął się w Kownie 8-my skolei zjazd przedstawicieli okręgów i oddziałów Zw.Wyzwolenia Wilna. W zjeździe wzięło udział około 250 przedstawicieli i drugie tyle gości. Po przemówieniu powitalnem min.Obrony Krajowej pułkownika Giedrajtisa odczytano szereg gratulacyj. Poczem prezes Związku prof. Michał Birżyszka złożył sprawozdanie z działalności Związku.Liczba członków, oddziałów i okręgów Związku wzrasta z roku na rok. Obecnie Związek liczy przeszło 19 tysięcy członków, 410 oddziałów /395 w Litwie i 15 zagranicą/, 18 okręgów i 4 sekcje. W ciągu 8 lat wydano 54 wydawnictwa i 146 numerów organu "Musu Vilnius". Nakład "M.Vilnius" dochodzi do 9.500 egzemplarzy. Szczególnie owocna była działalność sekcji oświatowej. Zebrała ona 31.403 egzemplarzy książek, zakładając bibljoteczki w oddziałach. 5-tą część tych książek sekcja rozkolportowała zagranicą. Praca sekcji oświatowej mieć będzie następstwa nietylko kulturalne, lecz i polityczne. Podobnież sekcja kobieca,która powstała w roku ubiegłym, zdziałała bardzo dużo. W r.1932/33 działalność związku odbywała się w kierunku ogranizacyjno-propagandowym /zakładanie okręgów i oddziałów, organizowanie obchodów, dyskusyj,kwest, odczytów i t. d./.

Następnie wygłosił sprawozdanie prezes Komitetu Żelaznego Funduszu Wileńskiego, prof.Kemeszis i skarbnik dyr.Lapinas. Ze sprawozdania tego wyjaśniło się,że Fundusz Wileński rozkolportował już przeszło 300 tys.paszportów wileńskich na sumę 27.986,92 lit. i znaczków wileńskich na sumę 89.483,86 lit. Fundusz rozporządza sumę 135.937,1[illegible] litów.

D o k o ł a k s i ą ż k i p r o f. V o l d e m a r a s a. Prasa kowieńska / z dn.16.X.1933 r./: Jak podawaliśmy, prof.Voldemaras wytoczył w sądzie rejonowym sprawę dyr.Deparartamentu Ochrony Obywatelskiej p.Nawakasowi i red."Lietuvos Aidas". Uważa on, że dyr.Nawakas w swej recenzji dopuszcza się zniewagi, przyrównywując go do mordercy Gorgułowa i podejrzewając o wysługiwanie się Niemcom. Pozatem prof. Voldemaras dopatruje się posądzenia go o plagjat książki Friescke. Pociąga on do odpowiedzialności p.Nawakasa za oszczerstwo i pogróżki.

W y r o k w s p r a w i e "b o j o w n i k ó w o w o l n o ś ć". Prasa kowieńska / z dn. 17.X.1933 r./: Dnia 14-go października r.b. zapadł wyrok w głośnej sprawie "bojowników o wolność". Jak wiadomo, w r.ub. sprawa ta zyskała pewien rozgłos w związku z pociągnięciem do odpowiedzialności sądowej za działalność przeciwrządową szeregu wybitnych działaczy chrześcijańskiej demokracji. Ogółem pociągnięto do odpowiedzialności 30 osób, lecz część spraw umorzono, skutkiem czego na ławie oskarżonych zasiadło jedynie 17 osób.

Wyrokiem sędziego zostali skazani: ks.Korsakas,ks.Sarapas i ks.Daukantas na 2 miesiące więzienia każdy-, z prawem zamiany na 2.000 lt. kary pieniężnej, dr.Karwelis i ks.Adomajtis na miesiąc więzienia z prawem zamiany na 1.000 lt. kary, Banis na 3 tygodnie więzienia lub 500 lit.kary, student Gratkauskas, adw.St.Gabalauskas,Fr.Bardżus ks.Szalczus, W.Kulakauskas i J.Asiła na 3 miesiące więzienia.Ks.Wajnauskas, ks.Rabkele,W.Keturakis, nauczyciel gimnazjum jurborskiego Freiman i b.szawelski inspektor podatkowy dr.Paukształis zostali uniewinnieni.-

-----ooo------